

SLAVNÉ DNY

PŘÍBĚHY, KTERÉ PSALY HISTORII

Poslední koncert Beatles (30. leden 1969)

AKTIVITA: ZŠ
NÁZEV: Brouci - ikona popkultury

ANOTACE:

Žáci prostřednictvím aktivity se seznamují s problematikou slávy, uvědomují si její negativa, debatují o změně medii prezentovaných hodnot, kdy většinu populace zajímají spíše skandály známých osobností, než-li jejich samotné umění.

Vznik popkultury úzce souvisí s rozvojem [hromadných sdělovacích prostředků](#) a popkultura prostupuje každodenním životem [společnosti](#). Žáci by se měli zamyslet nad tím, kam vede skutečnost, že masová media se začala přizpůsobovat *nejnižším* potřebám svých spotřebitelů.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI A OBSAHOVÉ VZDĚLÁVACÍ OKRUHY:

GV: český jazyk a literatura, základy společenských věd, dějepis

OV: český jazyk a literatura, občanská výchova, dějepis

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

GV a OV: multikulturní výchova, osobností a sociální výchova, výchova v evropských a globálních souvislostech

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

k učení, komunikativní, sociální a personální, občanské

CÍLE:

Žáci:

- objasní si jednotlivé pojmy,
- na příkladech doloží určující trendy v oblasti popkultury,
- objasňují si mechanismy hudebního průmyslu,
- vysvětlí si vztah masy a popkultury: (*Určují trendy producenti? Nebo naopak masy?*),
- objasňují si vztah popularity a medií.

DÉLKA:

45minut

POMŮCKY:

- internet
- pracovní list
- text z knihy **Slavné dny 50+2 příběhy, které psaly historii (str. 32)**

POSTUP:

- 1) Učitel rozdá / promítne **pracovní list**.

2) Následně učitel pracuje s fenoménem slávy / ocenění / popularity.

Co znamená být populární?

Pokud chci být populární co nejvíce, na co se musím zaměřit? Čemu se musím přizpůsobit?

Za jakých okolností může být sláva zatěžující?

Pokud je někdo populární, jaký druh informací se o něm nejčastěji dozvídáme?

3) Učitel žákům pustí video: <https://www.stream.cz/slavedny/551373-den-kdy-beatles-odehrali-posledni-koncert-30-leden> nebo přečte text z knihy „**Slavné dny 50+2 příběhy, které psaly historii**“.

Učitel má doprovodné otázky k videu:

Proč přestali členové skupiny Beatles koncertovat? Co je to trend? Jak se stává z celebrity idol / popstar?

4) Učitel společně s žáky odpovídá formou diskuze na nastolené otázky. Společně si také definují znaky populární kultury.

5) Následně se žáci vrátí k **pracovnímu listu** a mají za úkol: napsat veškeré informace, které mají o lidech na obrázku.

6) Následně s učitelem diskutují, o jaký typ (bulvární x seriózní) informace se jedná.

7) Proběhne závěrečné shrnutí- viz reflexe.

REFLEXE:

Reflexe proběhne formou závěrečné diskuze. Učitel se společně s žáky zamýšlí nad současným stavem ve světě kultury, viz [Susan Sontag](#) tvrdí, že v naší kultuře je většina „...srozumitelných, přesvědčivých hodnot (čím dál tím více) čerpána ze zábavního průmyslu“, který „ohrožuje standardy závažnosti.“ Výsledkem pak je, že témata, podávaná „zběžně, povrchně a zbytečně krutě“ jsou vnímána jako norma.

Někteří kritici tvrdí, že popkultura je „dumbing down“ ([neologismus](#) ve významu [degradace](#), [úpadek](#)): „...stránky novin, kde kdysi běželo zahraniční zpravodajství, dnes zaplavují drby o celebritách, obrázky spoře oblečených žen... televizní společnosti nahradily kvalitní dramatickou tvorbu pořady o zahrádkářství, vaření a dalšími „lifestylovými“ programy... různými reality show, přiblblými telenovelami“ (Sontagová píše „asinine soaps“ - doslova „oslími operami“), a to až do té míry, že lidé jsou prakticky neustále zaplavováni naprostými trivialitami ze života slavných. V Rosenbergově a Whiteově knize Masová kultura tvrdí MacDonald, že „populární kultura je znehodnocená, plytká kultura, která banalizuje jak zásadní věci (sex, smrt, životní prohry, tragédie), tak i prosté spontánní radosti. (...) Masy, zkažené několika generacemi takového stavu věcí, pak samy začínají vytvářet poptávku po triviálních a nekomplikovaných kulturních dílech.“

Van den Haag tvrdí, že „... všechny hromadné sdělovací prostředky v důsledku odcizují lidem jakoukoliv osobní zkušenost a přestože se jeví jako vyvážené, posilují jejich mravní izolaci od společnosti, od skutečnosti i od sebe sama.“

Kritici si stěžují, že „...nahrazení vysokého umění a autentické lidové kultury nevkusnými [artefakty](#), průmyslově vyráběnými v masovém měřítku, slouží jen k uspokojení na nejnižší společné úrovni“. A tato „masová kultura se objevila po druhé světové válce a koncentrovala se v každé větší globálně působící mediální korporaci.“ *Bulvární tisk snížil množství novinek a informací a nahradil je zábavou či lechtivým drážděním, posilujícím „...obavy, předsudky, předhazování obětních beránků, paranoiu a agresi.“*

Vznik popkultury úzce souvisí s rozvojem [hromadných sdělovacích prostředků](#) a popkultura prostupuje každodenním životem [společnosti](#). Žáci by se měli zamyslet nad tím, kam vede skutečnost, že masová media se začala přizpůsobovat *nejnižším* potřebám svých spotřebitelů.

Učitel by debatu měl vztáhnout zpět k videu a upozornit na fakt, že Beatles přestali koncertovat právě po koncertě, který ovládlo davové šílenství / masa lidí, chtějící značku, nikoli hudbu!!!

Poznámka pro učitele:

- A. Definování termínu **popkultura** ve vztahu ke [kultuře](#) (což je již ve své podstatě také nesmírně diskutovaný pojem), je komplikováno několika soupeřícími [definicemi](#) popkultury. [John Storey](#) v knize *Cultural Theory and Popular Culture (Teorie kultury a Popkultura)*, rozebírá šest způsobů, jak definovat popkulturu.
1. Kvantitativní definice popkultury má problém v tom, že velká část tzv. „vysoké kultury“ je široce oblíbená (v [Česku](#) to byla např. v 70. letech 20. století televizní dramatizace [F. L. Věka](#)).
  2. Popkultura je také definována jako kultura, která „zbude“ poté, co jsme rozhodli, co bude „vysoká“ kultura. Nicméně mnoho autorů takové hranice překračuje (např. [Shakespeare](#), [Dickens](#), v [Česku](#) [Hrabal](#)). Storey zdůrazňuje síly a vztahy, které tyto hranice udržují, především vzdělávací systémy.
  3. Třetí definice ztotožňuje popkulturu s [masovou kulturou](#), kterou chápe jako komerční kulturu, [sériově produkovanou](#) za účelem masové spotřeby. Z pohledu [Západní Evropy](#) to může být vymezení se ke kultuře americké (tj. [severoamerické](#), zvl. vůči [USA](#)).
  4. [Alternativně](#) může být popkultura definována jako „skutečná“, „autentická“ kultura lidu, ale tím vzniká problém, protože je mnoho způsobů jak definovat „lid“.
  5. Storey tvrdí, že je zde i politický rozměr popkultury; [neo-Gramsciova teorie kulturní hegemonie](#) „... vnímá populární kulturu jako místo boje mezi vzdorovitými či podřízenými skupinami společnosti a silami snažícími se o začlenění, které působí v zájmu skupin ovládajících společnost.“
  6. Postmodernistický přístup k populární kultuře je ten, že „brzy už nebude žádný rozdíl mezi vysokou a populární kulturou“.

SLAVNÉ DNY

PŘÍBĚHY, KTERÉ PSALY HISTORII

Storey zdůrazňuje, že popkultura vznikla v důsledku [urbanizace](#) vyvolané [průmyslovou revolucí](#), a splývá s obvyklými definicemi tzv. „[masové kultury](#)“.

Popkultura se neustále proměňuje a obsahuje mnoho místních i časových jedinečností, kolem nichž vznikají různé proudy a víry. Vzniká tak komplex vzájemně provázaných stanovisek a hodnot, které zpětně ovlivňují různými způsoby společnost i její [instituce](#). Tak mohou například některé proudy popkultury pramenit ze [subkultury](#), která jinak reprezentuje postoje, k nimž má popkulturní [mainstream](#) (hlavní proud) jen velmi omezený vztah. Jiné proudy popkultury však také mohou do této subkultury naopak vplývat.

Pro popkulturu je nejtýpější, že její jednotlivá témata oslovují široké spektrum veřejnosti.

B.

<http://magazin.aktualne.cz/kultura/hudba/lady-gaga-je-monstrum-jez-zrodila-voyeurska-popkultura/r~i:article:656568/>

<http://www.voxeurop.eu/cs/content/article/45721-pop-kultura-vysoke-umeni-valka-skoncila>

<http://magazin.aktualne.cz/kultura/hudba/kdo-byl-michael-jackson-muz-ktery-poprel-kunderu/r~i:article:641005/>

PORUČENÍ: chybí rámeček!

Zpracovala:
Tereza Vodičková